

NOTA DE LECTURA

Llegendes de Sant Francesc d'Assís. Inclou Llegenda dels tres companys, Llegenda de Perusa, Espill de Perfecció i Anònim de Perusa. A cura de Francesc Gamissans. Les Fonts Franciscanes. La Formiga d'Or. Barcelona, 1996.

Francesc Gamissans ha excel·lit pel seu dinamisme de fer conèixer en català les fonts fonamentals del franciscanisme. Fins aquests darrers anys, les lletres catalanes només havien incorporat, des de finals del XIX, diverses traduccions de Floretes de sant Francesc, el clàssic més popular de la literatura franciscana. Jaume Collell les traduí per primera vegada en el 1882 i de començaments del segle XX hi ha la versió tinguda com a exemplar de Josep Carner. Insisteixo, però, que es tractava de l'única traducció d'una font històrica del franciscanisme assajada per veus diverses i edicions successives des de 1882. Entre les darreres cal esmentar la traduïda pel mateix Francesc Gamissans, Les floretes de sant Francesc, publicada pel Centre d'Orientació Vocacional Franciscana, l'any 1979.

Aquest panorama de migradeses ha canviat d'ençà 1991 amb l'aparició de "Fonts del Franciscanisme" i la publicació, a cura de Francesc Gamissans, de les obres fonamentals de la més antiga tradició franciscana. La col·lecció treballa per oferir al públic català els primers documents biogràfics del Pobrissó d'Assís i ha publicat, fins ara, Francesc i Clara d'Assís (1991), de Tomàs de Celano (que inclou Vida Primera, Vida Segona, Llegenda per a ús de cor i Llegenda de santa Clara verge), i els papers biogràfics de sant Bonaventura que, segons l'orde, configuren la primera biografia oficial de Francesc d'Assís. Sota el títol Biografia de sant Francesc d'Assís (1994), Francesc Gamissans ha aplegat els treballs de Bonaventura de Bagnoregio (1217-1274), que fou Ministre General de l'Orde des de 1257: els tres papers són Llegenda Major, Llegenda Menor i Carta-Encíclica de fra Elies.

Per ara, el darrer lliurament de "Fonts del Franciscanisme" és Llegendes de sant Francesc d'Assís (1995) que aplega quatre documents contemporanis fonamentals per al coneixement del sant. L'acurador, com en altres textos, manté

el nom de llegendes en el sentit originari del terme, és a dir "allò que cal llegir", i en cap cas el mot fa referència a narracions de tipus fantasiós o bé mancat de consistència històrica. Es tracta de documents redactats pels primers deixebles de Francesc i per framenors que el conegueren personalment. Els textos aplegats són Llegenda dels tres companys, Llegenda de Perusa, Espill de Perfecció i Anònim de Perusa. La primera és considerada per la historiografia moderna com una de les fonts més importants de l'orde i els tres companys sembla que foren fra Lleó, fra Rufí i fra Àngel, amics i deixebles de Francesc. També s'atribueix a fra Lleó, amic íntim del sant, la Llegenda de Perusa, i pel que fa a Espill de Perfecció es tracta d'una recopilació del segle XIV, a l'entorn de 1318, que gaudí d'una immensa difusió manuscrita en els primers temps del franciscanisme. Finalment, Anònim de Perusa és un opuscle conservat en un còdex del XV que es pot datar, sembla, a l'entorn de 1270 i que conté una breu història de l'orde, així com una referència a la mort i a la canonització de sant Francesc.

Cal felicitar-se per l'aparició i continuïtat d'una sèrie tan esplèndida com "Les Fonts Franciscanes", eina de primera mà per acostar-se al món de Francesc d'Assís, una de les personalitats de més vigor i modernitat en la història de la humanitat.

(I.C.)